

Aardappelteelt: grote verschillen in kosten en kostprijs pootgoed

Henri Prins en Bas Janssens

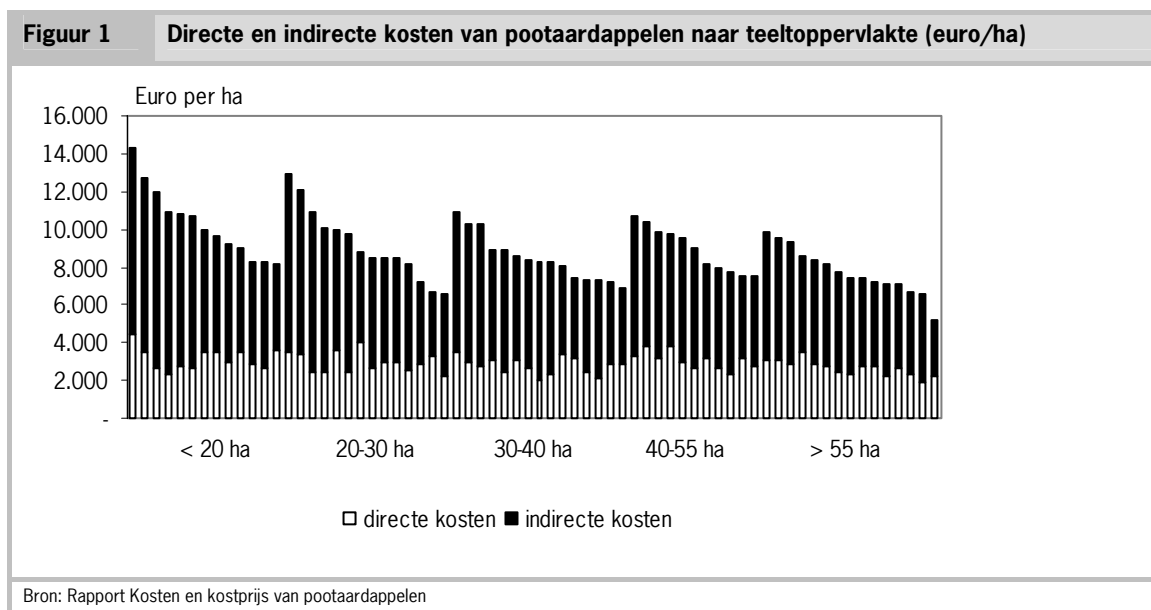
'Om het resultaat te verbeteren moet je de opbrengsten verhogen, aan de kosten kun je niet zoveel doen.' Dit is een veelgehoorde uitspraak uit de praktijk van de pootgoedtelers. Onderzoek van het LEI, in opdracht van het pootaardappelbedrijf HZPC, wijst echter uit dat ook in de kosten enorme verschillen tussen bedrijven voorkomen. Aanleiding voor het onderzoek was de zorg van de pootaardappel telers over de lage opbrengstprijzen van pootaardappelen in de jaren 2000 tot 2005. Voor het onderzoek hebben 68 telers hun cijfers over het jaar 2005 beschikbaar gesteld. De bedrijven zijn ingedeeld naar regio en teeltoppervlakte pootgoed.

Gemiddelde kosten

De totale kosten bedragen bijna 8.900 euro per ha pootaardappelen. Opvallend is dat deze kosten slechts voor een derde bestaan uit directe kosten, zoals pootgoed, meststoffen, gewasbescherming, energie, loonwerk, keuringskosten en dergelijke. Het grootste deel van de kosten bestaat uit indirecte kosten, zoals grond, gebouwen en installaties, machines en werktuigen, arbeid en de algemene kosten (bijvoorbeeld boekhouding, lidmaatschappen, abonnementen en dergelijk).

Grote spreiding

Figuur 1 toont de kosten van de deelnemende bedrijven, ingedeeld naar bedrijfsgrootte. Een klein aantal bedrijven bereikt een kostenniveau van 12.000 euro per ha en meer, maar er zijn ook bedrijven die er in slagen de kosten beperkt te houden tot minder dan 7.000 euro per ha.

Gemiddeld genomen hebben grotere bedrijven lagere kosten. Zij zetten vooral arbeid en werktuigen efficiënter in en behalen zodoende aanzienlijke schaalvoordelen. De totale kosten per ha van bedrijven tot 20 ha komen gemiddeld op 10.300 euro terwijl die van bedrijven met meer dan 55 ha gemiddeld 7.700 euro zijn. Toch is de spreiding binnen de grootteklassen omvangrijker dan tussen de klassen. Een deel van de bedrijven met minder dan 20 ha pootgoed beperkt de kosten tot minder dan 9.000 euro per ha. Onder de bedrijven met meer dan 55 ha komen ook bedrijven voor met kosten van bijna 10.000 euro per ha. In deze laatste groep bevinden zich overigens relatief veel bedrijven met duur betaalde huurgrond. In vrijwel alle kostenposten zijn verschillen te vinden. De directe kosten variëren bijvoorbeeld tussen 2.400 en 3.400 euro per ha. De grondkosten lopen uiteen van 400 tot 1.200 euro per ha, die van werktuigen van 1.500 tot 3.000 euro per ha en die van arbeid van 1.400 tot 2.600 euro per ha.

Regionale verschillen

In het onderzoek is ook gekeken naar regionale verschillen. De kosten per ha blijken het hoogst te zijn in Flevoland (gemiddeld 10.200 euro), gevolgd door Friesland (8.800 euro), Groningen (8.600 euro), Noord-Holland (8.200 euro) en overig Nederland (7.700 euro).

Kostprijs bijna 25 cent

De gemiddelde kostprijs lag op de onderzochte bedrijven in 2005 op 24,6 eurocent per kg poot aardappelen. De regio Flevoland met de hoogste kosten per ha had in 2005 de laagste kostprijs per kg poot aardappelen, met dank aan de hoge kg-opbrengsten in dit gebied. Hieruit blijkt dat niet alleen de kosten maar ook de kg-opbrengsten van invloed zijn op de kostprijs. In 2005 werden de kosten per hectare gemiddeld genomen niet goedgeemaakt door de opbrengsten. De kostprijs lag in dat jaar boven een uitbetalingsprijs van poot aardappelen van circa 20 eurocent per kg. Dit betekent dat de meeste ondernemers hun ingezette arbeid niet of onvolledig kregen vergoed. In 2006 en 2007 lag de opbrengstprijs gemiddeld hoger dan de kostprijs.

Aanbevelingen

Voordat er gekeken kan worden naar mogelijkheden voor een kostprijsverlagingen, zouden de telers hun kostprijs moeten kennen. Daarvoor is een uniforme berekeningswijze nodig om bedrijven te kunnen vergelijken. Verder wordt aanbevolen om studiegroepen rondom de kosten en kostprijs van poot aardappelen op te zetten. Deze groepen kunnen via bedrijfsvergelijking een handvat hebben om gemeenzaam te werken aan kostprijsverlaging.

Meer informatie:

Het rapport *Kosten en kostprijs van poot aardappelen* is te downloaden van www.hzpc.nl/showpage.asp?steld=1&item=564